

Monitoring škôd po mrazoch pokračuje

O ďalších krokoch po aprílových mrazoch diskutovali 9. mája v Bratislave zväzy a združenia - členovia SPPK - ktorých firmy zaznamenali najväčšie straty z titulu priameho poškodenia spálených plodov a vzhádzajúcej úrody, ušlého zisku na kvalite budúcej úrody a extrémne vysokých nákladov na intenzívnu protimrazovú ochranu.

Rokovania sa zúčastnili aj zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a dvoch komerčných poisťovní.

K najviac stratovým patria okrem ovocinárov aj vinohradníci. Riaditeľka Zväzu vinohradníkov a vinárov na Slovensku Jarmila Kaňuchová-Pátková uviedla, že mrazy v Malokarpatskej oblasti poškodili 40-50% zberových plôch. „Najhoršie sú na tom nitrianske, juhoslovenské a stredoslovenské vinohradnícke oblasti, kde až 60% plôch poznačil mráz na výmere 60-80%. Priame škody za stratu hrozna odhadujeme na 8,4mil. eur za celé Slovensko. Škody za stratu za víno počítame na úrovni 6,4mil. eur a zvýšené náklady na záchranu vinohradov ubrali pestovateľom z rozpočtu 800tisíc eur,“ uviedla J. Pátková.

Riaditeľ Agra poisťovne Dalibor Bán uviedol, že začiatkom mája začala poisťovňa s obhliadkami škôd priamo v teréne. „Najvyššie škody sú v ovocných sadoch a vinohradoch, potom nasleduje cukrová repa a kukurica. Presné stanovenie výšky škôd sa zatiaľ oddaluje. Škoda nie je len na výnose, ale aj kvalite. Môžeme povedať, že 100% straty pravdepodobne neočakávame, ale budú vysoké,“ dodal D. Bán.

Riaditeľka Renomie Agro Viera Tóthová pripomenula na stretnutí, že poľná výroba je otvorená fabrika v prírode. „Aj preto je poistenie pre pestovateľov, poľnohospodárov najúčinnnejšia forma, ako zabrániť škodám,“ uviedla V. Tóthová.

Čo ďalej?

Ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim vyzval pestovateľov, aby naďalej aktualizovali výšku strát. Čísla predložia ministerke pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, ktorá ich použije na ilustráciu škôd na Slovensku počas májového zasadania Rady ministrov pôdohospodárstva. Rakúsko na tomto rokovaní požiada o kompenzáciu škôd z európskych zdrojov. SPPK jednoznačne podporuje túto myšlienku. Monitoring škôd bude SPPK robiť do konca mája. Už teraz je však isté, že prípadných špekulantov, ktorí chcú na situácii a prípadných kompenzáciách zarobiť (hoci žiadne odškodnenie ešte vláda SR ani EÚ neschválila), SPPK nebude podporovať.

System poistenia treba zmeniť

Aprílové mrazy nanovo otvorili otázku zriadenia rizikového/garančného fondu. SPPK je za vytvorenie fondu za účasti poisťovní, poľnohospodárov a štátu. Z vyzbieraných peňazí by sa preplácali škody po udalostiach, ktoré komerčné poisťovne nepoistujú - teda tzv. nepoistiteľné, respektíve ťažko poistiteľné riziká. Podobné fondy fungujú aj v okolitých krajinách - napríklad Rakúšania majú tzv. Katastrofický fond (prispieva doň štát, spolkové krajiny, poľnohospodár, ale aj každý rakúsky zamestnanec zo svojich daní. Z peňazí sú hradené škody na súkromnom aj štátnom majetku.) či Česká republika pod názvom Garančný fond.

SPPK sa skôr inšpiruje práve českým Garančným fondom, do ktorého prispieva štát a poľnohospodár približne rovnakým dielom. Z tohto fondu sa hradia škody, ktoré vzniknú v rastlinnej a živočíšnej výrobe. Fond poskytuje peniaze napr. na kompenzáciu škôd po suchu, nadmerných zrážkach..., ale len tým firmám, ktoré sú poistené v komerčných poisťovniach.

SPPK si uvedomuje, že zriadenie takéhoto rizikového fondu po vzore Českej republiky je behom na dlhé trate. Skúsenosti z premenlivého počasia a naposledy najmä z aprílových mrazov však jasne ukazujú, že v budúcnosti sa musí zmeniť systém odškodňovania. Rýchlejším riešením zo strany vlády môže byť podpora ku komerčnému poisteniu v garantovanej výške formou dotácie tak, ako to funguje vo všetkých okolitých krajinách.